

Skogspolicy för Sandvikens kommuns skogar

Sammanfattning	3
Beskrivning av kommunens skogsmarksinnehav	4
Övergripande mål med skogen.....	4
Olika kategorier skog	5
Bebyggelsenära skog.....	5
Rekreationsskog	6
Produktionsskog	8
Restriktioner	8
Bioenergi/aska.....	9
Organisation	9
Lagar och förordningar som rör skogsbruket.....	10
Ordlista	11

Sammanfattning

Sandvikens kommuns skogsinnehav omfattar ca 3200 ha kommunal skogsmark samt det kommunala bolaget Högbo Bruks skogsmark om ca 2000 ha. Med kommunens skogsmark menas fortsättningsvis i dokumentet båda dessa innehav.

Kommunens skogsmark omfattas, som alla skogsägare, av ett flertal lagar och regler som styr skötseln av skogen. För att hantera dessa krav samt tydliggöra kommunens ambition och vision med skogsinnehavet har föreliggande skogspolicy formulerats.

Upprättandet av en skogspolicy med sociala och ekologiska ambitioner är angeläget för att de båda markägarna skall uppfylla de regionala delmålen för miljö kvalitetsmålen och målen i kommunens Agenda 21. De regionala delmålen är ett steg för att nå Sveriges 16 nationella miljömål (se Naturvårdsverket.se). I miljömålen har skogen en viktig funktion bland annat för att minimera förbrukningen av fossila bränslen och minska koldioxidutsläppen, rena tätortsluften och gynna ett rikt växt- och djurliv. Skogen har också betydelse för att ge barn och ungdomar gedigna kunskaper i miljöfrågor. En skogspolicy utgör dessutom en viktig del av den miljöcertifiering av skogsinnehavet som de båda markägarna är del av.

Skogspolicyn riktar sig till kommunens invånare, politiker och kommunens förvaltare och den skall ses som ett levande dokument som kan omprövas vid behov.

Idag bedrivs skogsbruket i Sandvikens kommuns skogar med stöd av en grön skogsbruksplan som upprättades 2001. En skogsbruksplan är ett verktyg som fungerar som ett planeringsunderlag för skogsbruket på en skogsfastighet och innefattar främst avverkningar och skogsvårdsarbetens fördelning i tid och rum. Planeringen syftar främst till att vägleda skogsbrukaren så att största möjliga nyttoavkastning uppnås. Nyttan kan bestå av ekonomisk avkastning från virkesproduktion, men kan även bestå av naturvård och rekreation. Vad som är nytta avgörs av fastighetsägarens målformulering och den utgör grunden för skogsbruksplanen. En grön skogsbruksplan är en plantyp vilken visar hur produktions- och miljömål kan förenas på en fastighet.

Beskrivning av kommunens skogsmarksinnehav

Skogsbruket i Gästrikland och Sandvikens kommun har under lång tid varit en betydelsefull näring och har tillsammans med järnhanteringen sedan 1600-talet präglat landskapet. Förutom järnhanteringen har skogen producerat timmer och massaved som försörjt sågverk och massaindustrin i området.

Sandvikens kommun äger cirka 3 200 ha produktiv skogsmark och Högbo Bruk cirka 2000 ha. Kommunens innehav är koncentrerat till Sandviken stad samt norr därom. Mindre områden finns även i närheten av de mindre samhällena i kommunen. Högbo Bruks marker är uppdelat i tre större områden, ett utgörs av själva bruksområdet, ett norr om Högbo samt ytterligare ett i anslutning till Storsjön. Markförhållandena på de båda innehaven är likartade och produktionsförmågan är drygt 5 m³sk per ha och år. Tallen dominerar och utgör 52 % medan granen utgör ca 33 % av virkesförrådet, lövandelen är ca 15 %, till största delen bestående av björk. Åldersfördelningen är på båda innehaven något ojämn med en stor andel liggande i åldersklassen 50 år. Detta är mest uttalat på Högbo Bruks innehav och beror på den kraftiga storm som ägde rum 1954. Avverkningsvolymerna är därför jämt fördelade mellan slutavverkningsskog och gallringsskog.

På kommunens skogsinnehav avverkas årligen ca 12 000 m³fub och på Högbo Bruk ca 7 000 m³fub. Dessa nivåer bygger på förslagen i de framtagna skogsbruksplanerna och innebär i princip att man avverkar lika stor volym som årligen tillväxer.

Övergripande mål med skogen

Nuvarande övergripande och långsiktiga mål med skogsbruket på de båda innehaven är att:

- Tillgodose behovet av promenad- och strövvänlig skog
- Bevara, men också utveckla den biologiska mångfalden i skogsekosystemet
- Förvalta skogstillgångarna så att en hög och varaktig tillväxt bibehålles, som kan ge en god ekonomisk avkastning

För kommunens skogsinnehav gäller även:

- Utgöra markreserv för framtida tätortsutveckling

För information om Nationella, regionala och lokala miljömål se Naturvårdsverkets, Länsstyrelsen och kommunens hemsida.

Skogens skötsel utgår från de gröna skogsbruksplanerna som upprättades 2001. Dessa planer är certifierade enligt PEFC- och FSC®-standarderna.

Licensnummer: FSC® (FSC-C020565)

Olika kategorier skog

Till kommunens skogsinnehav skall även föras den tätortsnära skog som finns i omedelbar anslutning till bebyggelsen och även mindre skogsområden insprängda i stadsmiljön. För den senare kategorin finns framtagen en så kallad grönstrukturplan för Sandvikens tätort. Denna fungerar som en digital skötselplan med mål, åtgärder och ansvarsfördelning och ger riktlinjer för skötseln av dessa områden. Man kan i övrigt grovt dela in de båda markinnehaven under kategorierna *bebyggelsenära skog*, *rekreationsskog* och *produktionsskog*.

Bebyggelsenära skog

Denna skog utgörs av träd, trädssamlingar eller skogsområden i omedelbar anslutning till hus och bebyggelse. Den har ett estetiskt värde för de närboende och utgör viktiga områden för närrekreation.

Skötsel

Boende intill grönområden kontakter i regel kommunen då man upplever att något eller några träd ”är i vägen” på något sätt. Det kan exempelvis gälla beskuggning eller nedfall av barr eller löv på den egna tomten. Att avverka och transportera bort enstaka träd är kostsamt och sannolikt finns flera träd i området som behöver tas bort. Avverkningar och andra åtgärder ska därför i möjligaste mån ske områdesvis och vid samma tillfälle. Boende ska dock kunna få besked om när i tiden vi planerar att utföra åtgärder inom ett specifikt område.

I skötseln av bostadsnära, trädbärande grönområden ska stor hänsyn tas till närboendes åsikter och skötseln anpassas så långt möjligt till olika önskemål. I regel föregås avverkningar av skriftlig information till närboende. Kommunens ansvarige för skötseln har dock tolkningsföreträde och avgör den slutliga utformningen av skötselåtgärderna. Ska ett område väsentligt ändra karaktär ska kommunens stadsarkitektavdelning kopplas in.

Upplevelsen av träd nära hus och trädgårdar varierar mycket mellan människor. Närboende kan uppleva att träd närmast tomten skymmer solen eller TV-signaler, samtidigt som man vill ha kvar vind-, buller-, och insynsskydd. Andra uppskattar naturupplevelsen eller skogen som lek miljö för barnen. Trädens storlek och avstånd till husen blir då många gånger av avgörande betydelse för hur man uppfattar skogen. Genom att forma ett ”trappstegsformat” skogsbryn, med lägre vegetation närmast husen, skapas en mer successiv övergång från villatomten till den omgivande skogen. Detta görs genom att alla stora träd huggs bort till ett avstånd på 25-30 meter från tomtgränsen, och att alla halvstora och små träd i området sparas.

Trappstegsformen bibehålls sedan genom röjning och gallring med jämna tidsintervaller.

Man måste dock vara medveten om att varje område av karaktären bostadsnära naturmark inte är det andra likt. Läget i staden, storlek, dess olika funktioner, historik, trädålder etc. gör att varje område måste behandlas utifrån sina förutsättningar.

Farliga träd

I vissa situationer kan vi frångå principen om områdesvis skötsel. Främst gäller det träd som anses farliga för boende eller förbipasserande. Om kommunens ansvarige bedömer att ett träd kan utgöra en fara tas det ner oavsett behovet av skötsel i området i övrigt. Definition av farligt träd framgår av kommunens trädvårdsplan.

Teknik

Avverkning som görs i den bebyggelsenära skogen sker i princip alltid genom motormanuellt arbete. Bortforsling av virket sker däremot med maskiner. Grenar, toppar och ris samlas i regel ihop och bortförs med hjälp av maskiner. I allmänhet flisas sedan riset för bränsleändamål.

Mål

I den bebyggelsenära skogen avverkas träd vid behov. Äldre träd värnas och områdets estetiska värde bevaras.

Rekreationsskog

Med rekreation menas stimulans, vila och att hämta kraft både mentalt och fysiskt. Rekreation kan innebära olika aktiviteter för olika människor, från den organiserade fotbollsmatchen på den iordningställda fotbollsplanen, till en kvällspromenad med hunden eller att studera vårfågelsträcken vid sjön. Parker, främst lekparker, nyttjas framför allt av vuxna med små barn. Avståndet från hemmet är då ofta av stor betydelse. För vuxna är längre eller kortare promenader i grönområden en uppskattad aktivitet. Många äldre människor har från hälsosynpunkt ett stort behov av att komma ut men hindras många gånger av allt för långa avstånd eller svårframkomliga vägar. Barn och tonåringar träffas gärna i parker eller skogsområden som då fungerar som lekplats eller fria mötesplatser. Rekreation kan också handla om skönhet och variation för ögat. Utsikt från bilfönstret, köksfönstret eller arbetsplatsen har en positiv betydelse för välbefinnandet.

Dagligen rapporteras från massmedia om våra barns brist på utevistelse och rörelse samt vilken positiv inverkan naturen har på oss som individer. Att avståndet till naturen ökat för de flesta idag, i förhållande till hur det har sett ut för våra förfäder, är en del av den verklighet vi lever i. Naturen och friluftslivet har stor betydelse för folkhälsan. Barn behöver få del av den stimulans som naturen ger och om man som barn får vara med om positiva naturupplevelser minskar avståndet till naturen som vuxen.

För personer som inte vuxit upp i Sverige kan naturen ha en annan innebörd än för oss andra. Vi måste komma ihåg att Sverige är ett av få länder i världen som har allemansrätt. För vissa kan till och med naturen vara skrämmande, kanske en plats för krig och oroligheter. Detta ställer krav på samhället vad gäller information och kunskapsspridning för dessa grupper. Att rekreatiomarken är sammanhängande eller utgörs av ett nätverk har stor betydelse för hur vi upplever naturen också inne i bostadsområden och inne i staden. En större och mer sammanhängande grönyta har större förutsättningar att hysa exempelvis fler fågelarter än ett mindre och isolerat.

Skötsel

Skötseln av rekreationsskogen fordrar lika mycket kunskap om människor som om växter, djur och mark. Att skapa tillgänglighet, säkerhet och information är minst lika viktigt som att sköta växtligheten. Människors syn på skogen och hur den skall skötas varierar och kan många gånger vara helt olika. Det finns dock några grundläggande principer för dess skötsel vi valt att beakta.

Variation

En variationsrik skog upplevs som mer tilltalande än en enformig. Variationsrikedom kan finnas mellan bestånd, inom bestånd, mellan arter, i trädåldrar osv. Detta gynnar den biologiska mångfalden och säkerställer samtidigt att flera människor kan uppleva och få sina behov tillgodosedda.

Tillgänglighet

Skogens sociala värden är starkt beroende av hur attraktiv vi upplever den och dess tillgänglighet. Mestadels tar vi oss till ett skogsområde genom att promenera dit varför avståndet från bostaden inte bör överstiga en kilometer. Tillgängligheten handlar även om hinder på väg till området, i form av exempelvis vägar eller järnvägar och naturligtvis hur själva skogen uppfattas. Öppna och ljusa skogar uppfattas i regel som mer tillgängliga än tätvuxna och mörka. Äldre skogar med stora träd är mer intressanta än yngre. Barn å andra sidan vill gärna ha täta, snåriga ungsogar med god tillgång på kojbyggnadsmaterial. Framkomlighet i form av stigar, leder och kanske broar är en annan viktig faktor.

Beständighet och vitalitet

Vi människor betraktar ofta skogen som något statiskt och reagerar därför när förändringar sker. För att på ett bra sätt acceptera och ta till oss förändringar krävs information och delaktighet. Människor vill även att skogen och träden ska må bra och reagerar därför på skadade och döda träd. Inte minst då dessa står nära bostadshus, stigar och gångvägar. Beständighet och vitalitet är därför två viktiga egenskaper i vår upplevelse av skogen. Träd i tätortsmiljö lever i regel under större stresspåverkan än skogen längre från staden. Skogen måste därför skötas med särskild hänsyn till risken för skador i form av luftföroreningar, storm, snö, svamp- och insektsskador. Även den tätortsnära skogen ska innehålla död ved i olika former men placeringen och omfattningen måste harmonisera med människornas nyttjande av skogen.

Gammal skog

Äldre träd och gammal skog har karaktär och skapar fascination hos människan. I den tätortsnära skogen måste därför vissa träd och skogsområden tillåtas bli äldre än i produktionsskogen. Denna skog måste dock skötas kontinuerligt så att de gamla träden hålls vitala och inte konkurreras ut av yngre uppväxande träd.

Naturupplevelse

Man söker sig till skogen bl.a. för att uppleva naturen. Vad vi betraktar som ”naturligt” är dock olika från människa till människa men vanligen handlar det om att skogen ska fortleva utan människans påverkan. Samtidigt uppskattar människor i allmänhet den skötta skogen mer än den som lämnas för fri utveckling. Kalhyggen, kraftig markberedning, räta planteringsrader o.s.v. bör undvikas till förmån för naturlig föryngring, varierande beståndskanter etc.

Förlängd omloppstid skall användas på samtliga bestånd i rekreationsskogen förutom i de granskogar som riskerar att angripas av röta. Den gamla likåldriga granskogen är vacker och nyttjas gärna av allmänheten. För att få en likåldrig granskog krävs röjning och gallring och i slutstadiet en slutavverkning där alla träd avverkas.

Skogsskötsel och avverkning kan ske på små områden och om de naturliga förutsättningarna tillåter med alternativa skogsskötselmodeller såsom blädning och skärmmoder. De alternativa skogsskötselmodellerna är inte alltid ekonomiskt försvarbara men i

rekreationsskogen har de ett värde för att göra skogen mer variations- och upplevelserik. Flera av modellerna kräver stor kunskap och lokala erfarenheter för att de ska ge ett lyckat resultat.

Teknik

I den tätortsnära skogen arbetar man ofta med mindre områden och inte i normala skogsbestånd. En skötselenhet kan i stället utgöras av ett vandringsstråk eller ett skogsområde i omedelbar anslutning till ett bostadsområde. I den tätortsnära skogen är det viktigt att vårda och skapa intryck. För att skapa dialog mellan skogsskötare och boende bör skogsskötseln som utförs i huvudsak bedrivas manuellt. I rekreationsskogen sker en blandning av manuellt och maskinellt arbete för att förbättra ekonomin i hanteringen.

Mål

Rekreationsskogen skall ge alla kommunens innevånare tillgänglighet till skogen för rekreation, friluftsliv och naturpedagogik. I rekreationsskogen är intäktskraven inte lika höga som i produktionsskogen utan skogens nytta för människorna väger tyngre. Här krävs ofta en mer specifik skötsel som i regel är mer kostnadskrävande.

Produktionsskog

Produktionsskogen utgör den areellt största delen av skogsmarksinnehavet. Dessa skogar sköts enligt de framtagna certifierade, gröna planerna där produktions- och miljömålet är jämställda.

Skötsel

Det finns inte en generell modell för hur skogen skall skötas utan den bygger på de naturliga förutsättningarna på varje plats, d.v.s. mark- och vattenförhållanden, topografi, trädslag, produktionsförmåga, historik etc. Trakthyggesbruk är i dag den vanligaste skogsbruksmetoden då den är en säker modell för att etablera ny skog samt ekonomiskt mest gynnsam.

Naturlig föryngring skall användas där det är möjligt. Detta mildrar intrycket av föryngringsytorna.

Teknik

I produktionsskogen används i huvudsak konventionell avverkningsteknik.

Mål

Skötsel av skogen ska ge god avkastning och generera intäkter till kommunen och Högbo Bruk.

Restriktioner

I kommunens skogar ska följande restriktioner gälla:

- Ingen kvävegödsling
- Inga plantageliknande odlingar
- Inga kortare omloppstider generellt (än dem av Skogsstyrelsen föreslagna)
- Inga genmodifierade trädslag

Bioenergi/aska

En stor del av energibehovet i Sverige är möjligt att täckas om vi hanterar och omvandlar biomassan från skog och åker effektivt. Skogspolicyns mål är att bioenergiuttaget på kommunens och Högbo Bruks marker ökas inom ramen för rekreations- och naturvårdsmål samt Skogsstyrelsens riktlinjer.

Uttag av bioenergi har i många fall en positiv inverkan på skogens värde för rekreation och friluftsliv. Avverkningsrester (grenar och toppar) uppfattas ofta som ett problem då det är svårt att ta sig fram. Därför innebär tätortsnära skogsbruk ofta att avverkningsresterna tas bort eller läggs i högar där de inte stör rekreation och friluftsliv. Detta innebär en ökad avverkningskostnad för kommunen. Vid ett rationellt bioenergiuttag kan dessa kostnader elimineras då bioenergin genererar intäkter som betalar uttaget.

Grenar och toppar kan redan vid avverkningen transporteras till värmeverk eller ligga kvar i skogen för avbarrning och torkning. Direktuttag kan vara att föredra vid avverkningar där rekreationstrycket är högt. Energivärdet på grot som inte torkat är emellertid lägre och ger således lägre intäkt. Ett upprepat uttag av grenar och toppar innebär en risk för en näringsutarmning av marken. Därför finns ett behov av att återföra aska. Kommunen bör därför arbeta för att återföra, av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, godkänd aska till skogsmarken.

Organisation

Högbo Bruk AB har uppdraget att förvalta kommunens och Högbo Bruks skogar. Det praktiska arbetet sker med entreprenörer och som arbetsmarknadsåtgärd.

Samverkan inom kommunen gällande främst den tätortsnära natur- och skogsmarken skall ske mellan Bygg- och miljökontoret och Kultur- och fritidskontoret. Även andra kontor inom kommunen kan vara aktuella för samverkan. Kommunen skall även arbeta för en samverkan mellan grannkommunerna.

Det övergripande ansvaret för skogen utanför detaljplanelagd mark har den skogligt ansvarige på Högbo Bruk. Han/hon ansvarar för:

- budget, skogsskötselplanering och genomförande
- kontakten med entreprenörer
- att skogsbruksplanen följs och uppdateras
- samverkan och information inom kommunen och med grannkommuner
- att bevaka kommunens och Högbo Bruks intressen i väg- och andra samfälligheter

Lagar och förordningar som rör skogsbruket

Lagar och förordningar som rör skogsbruket är bl.a. Skogsvårdslagen, Miljöbalken, Lagen om kulturminnen och Kulturminnesförordningen. Certifiering av skogsbruket är ett frivilligt åtagande mellan skogliga aktörer och certifieringsorganisationerna och skall inte blandas ihop med lagstiftningen.

Skogsvårdslagens allmänna bestämmelser slår fast att skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln skall hänsyn även tas till andra allmänna intressen. Den generella hänsyn som ska iaktas vid åtgärder är minimikrav. När det gäller större områden med höga naturvärden brukar de falla in under skyddsformer som nationalparker eller naturreservat. Även mindre områden kan lagskyddas genom bl.a. biotopskydd eller naturvårdsavtal.

Bestämmelserna om Natura 2000 finns i 7 kap. miljöbalken och förordningen om områdesskydd enligt Miljöbalken m.m. Natura 2000 är benämningen på ett nätverk av skyddad natur inom EU. Syftet är att bevara vissa utpekade naturtyper och arter som är särskilt angelägna att skydda i ett europeiskt perspektiv.

Nyckelbiotoper är skogsområden med mycket höga naturvärden. Dessa skogar har egenskaper som gör att de har en nyckelroll för skogens missgynnade och hotade djur och växter. Nyckelbiotoperna har av Skogsstyrelsen inventerats sedan 1990 på all privat skogsmark. Under inventeringen har man också registrerat andra objekt som har naturvärden, utan att nå upp till samma kvalitet som en nyckelbiotop. Resultatet används till rådgivning och planering av insatser för naturvården.

I plan- och bygglagen är miljöfrågorna betydelsefulla. Inte minst när det gäller planeringen och säkerställandet av tätorternas grönområden.

Kulturminneslagen styr skogliga åtgärder inom fornminnesområden. Nationella miljömål påverkar skogsbruket, framförallt miljömålet Levande skogar. För Levande skogar är målet att skogen och mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Ordlista

Avverkning, fällning av träd. Slutavverkning, gallring m.m.

Avverkningsrester, biomassa bestående av grenar, stubbar, toppar och småträd efter avverkning sedan industrivirke tillvaratagits.

Bestånd, samling av träd eller skogsplantor som växer inom en viss areal och som har viss likhet i artsammansättning, ålder, diameter m.m.

Biobränsle, energibärare som härstammar från eller består av biomassa.

Bioenergi, energi som utvinns genom förbränning av biomassa vars inlagrade energi ytterst har sitt upphov i solvärme som inlagrats i växtligheten via fotosyntesen.

Biologisk mångfald, ett uttryck för artrikedom, genetisk variation inom en art, variation mellan naturtyper och förekomst av olika ekologiska och biologiska processer och funktioner som upprätthålls i naturmiljön.

Biomassa, levande material med biologiskt ursprung som inte eller endast i ringa grad omvandlats kemiskt.

Blädning, avverkningsform där beståndet hålls fullskiktat d.v.s. träd i alla diameterklasser. Kräver skuggtåliga träd och hög bonitet.

Bonitet, en växtplats naturgivna virkesproducerande förmåga mätt som m³sk per ha och år.

Fri utveckling, skogsmark som undantas från all skogsskötsel för att bevara skogsbiotoper i sitt naturliga tillstånd.

Fröträd, träd vars fröproduktion får ge upphov till naturlig föryngring.

FSC, Forest Stewardship Council® verkar för ett miljöanpassat och ekonomiskt livskraftigt bruk av skogen.

Fub, fastkubikmeter under bark. Volymen 1 kubikmeter på trädstammar exklusive topp och bark. Grenar ingår inte.

Gagnvirke, skogsvirke av sådan dimension och beskaffenhet att det ekonomiskt kan förädlas.

Gallring, beståndsvårdande utglesning av skog under tillvaratagande av virke av sådan dimension och beskaffenhet att det ekonomiskt kan förädlas.

Grot, förkortning för grenar och toppar. Vardaglig benämning på skogsbränsleråvara som blir över efter gallring eller slutavverkning.

Grön skogsbruksplan, visar hur produktions- och miljömål kan förenas på en fastighet.

Hektar, ha, 10 000 kvadratmeter.

Hygge, kalhygge, område där alla, eller i stort sett alla, träd fälls.

Impediment, mark vars virkesproducerande förmåga är mindre än 1 m³sk/ha och år. Område där avverkning annat än enskilda träd är förbjudet enligt skogsvårdslagen.

M³sk, skogskubikmeter, volymen 1 kubikmeter beräknad på trädstammar inklusive topp och bark ovan stubbskär. Grenar ingår inte.

Manuellt skogsarbete, skogsarbete med motorsåg.

Markberedning, bearbetning av skogsmark i avsikt att åstadkomma en gynnsam grobädd för frön eller växtplats för plantor. Markberedning frilägger mineraljorden.

Markvegetationstyp, skogstyp urskild på grundval av växterna som växer i fält- och bottenskiktet.

Naturlig föryngring, föryngring främst genom självsådd.

Omloppstid, produktionstid för en trädgeneration från sådd, naturlig föryngring eller plantering till slutavverkning.

Produktion, från bestånd, under viss tid producerad biomassa, t.ex. stamvolym.

Produktiv skogsmark, mark som är lämplig för skogsproduktion och som inte i väsentlig grad används för annat ändamål. Den kan producera minst 1 m³sk per ha och år i genomsnitt under beståndets växttid.

Rundvirke, eventuellt barkade men i övrigt obearbetat virke. Används bland annat till massa och sågtimmer.

Skifte, sammanhängande friliggande område som utgör del av brukningsenhet.

Skogsbruksplan, planeringsunderlag för skogsbruket på en fastighet eller ett större skogsinnehav.

Skogsmark, mark som enligt Skogsvårdslagen är lämplig för virkesproduktion (producerar minst 1 m³sk/ha och år) och som inte i väsentlig utsträckning används till annat ändamål.

Skogsskötsel, (ibland det samma som skogsvård) uppdragning, vård och förnyelse av skogsbestånd så att växtplatsens produktionsförmåga uthålligt nyttjas på ändamålsenligaste sätt och med hänsyn till natur-, kultur- och övriga intressen.

Skogsvård, synonymt med skogsskötsel, åtgärder för att skapa ny fullväxt skog av god kvalitet i någon bemärkelse.

Skogsvårdslagen, lag som reglerar användningen av skogsmark.

Skotare, ofta hjultraktor, fordon avsett för terrängtransporter av helt uppbyggt virke.

Skördare, skogsavverkningsmaskin som utför såväl fällning som upparbetning, vanligen med ett enda aggregat, kallat engrepsskördare.

Slutavverkning, avverkning som i princip omfattar alla befintliga träd på en yta.

Stubbrytning, uppdragning av stubbar inklusive rotsystem vid föryngring.

Tätortsnära skog, någon entydig definition av tätortsnära skog saknas då begreppet förutom geografisk belägenhet även beror av rekreativnyttjandet. Man kan dock grovt klassificera begreppet utifrån den geografiska belägenheten. Tätortsnära skog är skog belägen inom tätort eller 1-3 kilometer från denna.

Vindfälle, träd eller stam som fallit för storm eller hård vind.

Virkesförråd, volymen gagnvirke i ett bestånd eller liknande.

Åldersfördelning, skogsmarks relativa fördelning på olika åldersklasser.

Åldersklasser, klass av skogsbestånd eller enskilda träd vars gränser bestäms av åldern av träden i beståndet.